158
11.

AESTAS IN NIVIBVS

Siue

DE NIVIBVS EXQVILINIS

ORATIO

Habita in Eccleſia S. Mariæ in Campitello, nonis Auguſti MDCLVIII.

AB ANDREA DE PILASTRIS Cæſenate, & Congregationis Beatæ Mariæ ad Niues Sodali.

EMINEN.MO AC REVEREN.MO PRINCIPI

FRANCISCO DE ALBIZZIS

S. R. E. CARD. AMPLISS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMÆ, Typis Maſcardi, MDCLVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

EMIN.MO AC REV.MO PRINCIPI

FRANCISCO DE ALBIZZIS

S. R. E. CARD. AMPLISS.

FELICITATEM.

RVBORE ſuffundor, Card. Ampliſs. quò plus albicant deſtinatæ Tibi, leue munuſculum, Niues. Scio enim iſtas, vt tuo demonſtratur in ſtemmate, cui ſufficere non vnicus vi-

detur Orbis, proprijs meritis inæqualiſſimas apparere. Miniſtrant animumverò maxima tuæ ſtudia pietatis, quæ cùm agnouerim, non in Caucaſo, ſed in Exquilijs decerptas offero Niues, quas ipſe, iucundiſſimo vultu, vt ſoles excipies; Tanquam Aeſtiui huius temporis delicias ipſas tibi non ſuaderem, cùm me non lateat, illecebris haud moueri, qui pede indomito ardua, & inacceſſa virtutis excurrit. Niuium mos eſt, cum è verticibus fluxerint, ad mare dum properant, ſui iacturam experiri. Iſtarum tamen ſumma erit gloria, in lacteo eloquentiæ tuæ flumine vim ſequi, dum non ad Mare, ſed ad MARIAM, laudum tributa

re-

rependentes,accedunt. Nec interim Nix, Princeps humaniſſime, miraculorum productrix, dum fragilitatis eſt ſymbolum, mei æterni erga Te obſequium repræſentet; Vale. Romæ. Nonis Auguſti.

Eminentiæ Tuæ

Humil. obſequentiſ. addictiſ. ſeruus

Andreas de Pilaſtris.

ORATIO

ORATIO.

LATRANTIS in æſtu ſyderis nubes algere, deciduas habere niues, cùm meliùs ignea tempeſtas flammarum imbres appeteret, accliuem Exquilini verticem elatiùs prominere, dum, quaſſis vndequaque frontibus, mortales elangueſcunt, non miramur, EMINENTISSIME PRINCEPS, Illuſtriſſimi Pręſules, cęterique Auditores ornatiſſimi? Emuncti pergant phi-

Philoſophantes pro ſatietate rimari, & poetico dein ore potiùs, quàm ſophico proferant, naturæ quandam fuiſſe digreſſionem, Heroum ſemitam in terras delapſam, infrenes Nemei Leonis fauces in ſpuma rabiem elidentis, pectoris ea die Lilia, non Paphias palmarum Roſas profudiſſe Matutam, & vocales huiuſmodi, more ſuo, Pierides figmenta congerant, pingant, prætexant. Calore efferueſcente niues effudiſſe vobis, Quirites, Numinis indicia, Artificis opus ex nihilo omnia condentis, nullus mihi ibit inficias. O Cœlorum quidem arcana, ſed apertæ nobis paginæ, in quibus eximij Diuini amoris erga nos argumenta legamus! Quid ſacra Nix illa fuit, candidiſſimum niſi folium, in quo MARIA ſumma beneuolentiæ ſuæ teſtimonia Seraphim pennis exararet? Maxima equidem Deiparæ amoris vis hæc fuit; vt inter ardua magis excelleret, rigida inter magis æſtuaret. Heſpero ſic accedente, obnubilos inter noctis horrores aureos ſtellarum radios conſpicimus enitere; ſic inter ſpinas exhibet florum Regina delicatulum ſuæ purpuræ decus; ſic

me-

162

medijs hortorum in herbis peiùs olentibus, ſuauiùs redolet; ſic Margaritis, inter fulgura, & tonitruum ſtrepitus, vitales auras carpere, & luce pretioſa frui datum eſt; ſic Aſſyria, dum ſtrident in prunis thura gratiſſimis aëra replent odoribus, & quidquid habent ſuauitatis, emittunt. Ita ita planè inter Niuium Exquilinarum rigores (ſi rigor in Diuinis eſt) feruidus amantiſſimę Virginis amor, ſe in Romanos effundit. Tibi gratulor præſtantiſſima Suada, quæ, ſi prodigus amor, ſuum erga nos profuſum calorem non potuit niſi ardentibus linguis explicare, tu contraria contrarijs opponens, tuum, qui magis eluceat, niueis, non igneis declaras. Mel, & lac ſub lingua tua: iam dicat Sacrarum Cantionum Sponſus; Mel, & Nix: Vobis gratulor, diſertiſſimæ Niues, quarum è conuerſo eloquentiam non niueam, ſed lacteam affirmarem; Deſinant iam Parij lapides memoratu digna poſteris commendare, Niues etenim eloquio præſtant, candore ſuperant, perennitate præcellunt: Et hìc iam lætor, Auditores, cauſas, cur ad ſubſtruendam erigendi Templi formam

Ni-

Niues aſſumpſerit Deiparæ Virginis ingenium percepiſſe, ſi niues in longiora ſæcula quouis marmore duraturas elegit. An ne petitis firmitatis fidem? en æterna canities, quæ morte nunquam ſoluta eſt. Verùm altiori liceat indagine, Beatæ Virginis illicia in mirabili huiuſce Molis deſignatione perſcrutari. Algida in fundamentis, ad inſtar lanæ, Nix impluit, vt terræ tremores arceret, cùm potior Niue ſubſtruendi ratio non fuerit inglorias audaciſſimi Eroſtrati flammas euitare. Quæ terræ proxima cogitur, ideoque durior firmiorem in bruma fundum ieciſſe, vel ſolidiùs in grandine molem inchoaſſe per me certè crediderim. Quæ Cœleſtium aquarum eſt ſpuma, quæ liquidioribus innatat, ædificijs ſubmittere, quæ ſecuritas, quæ ſtabilitas eſt? ſiſtite verò iam, ſiſtite, ſcrutatores. Intenſiſſima in mortales, & Vos præcipuè Romanos amoris incendia, non ſecus ac auri puritas probatur in igne, frigidiſſimis decuit in Niuibus exercere. Ædis Auguſtiſſimæ fundamenta iecit in Niuibus, quam Cœleſtibus in dies obruere felicitatibus, Niue ve-

luti

163

luti debuiſſet. Saluete, Niues intactæ, ſaluete: Iubeat per vltimum æuum æternum hyemare in hoc ſolo, vt perpetua in nobis Diuini amoris Æſtas exurat. Sic parcant gelidi ventorum turbines perflare, ſic non euentilent Boreales auræ, ſic non ſoluant Solis radij, ne noſtras in lacrymas eliquetis. Salue Mons verè felix, ſic tibi ſemper media hac in Niue ver adoleſcat, miteſcant Zephyri, te pingant flores, te mulceant auium concentus, te fæcundiſſimi imbres conſpergant, te nox omnis videat puriſſimo baccata, rore gẽmantem. Prægeſtit animus, mons Immortalis, cùm profana antiquitatis tuæ monumenta ſacris hiſce Niuibus ſepelienda conceſſeris, ſola contentus hac gloria, vt Nix quouis argento purior, quauis margarita pretioſior candidiorue, theſaurus tuus, & ſplendor voce tum extera, tum domeſtica celebraretur. Ædes Liberianę, non aurea Neronis Palatia, te Collium Romanorum plebi (ſi plebs eſt in Vrbium Regina) ſubduxerunt. Celeberrimis Tui ſacrarijs, cuius ſcabellum eſt Luna, non deletis Lucinæ templis frons Exquilina refulget

get. Erecta ibi primùm Marij Trophęa, niuea vexilla puritatis obſcurant. Falſæ antiquitas felicitatis tuæ fanum ne iactes: quæ enim euolat; nulla felicitas eſt. Nos, nos in Exquilijs templa felicitatis inuiſimus, quæ albo non ſolùm calculo, ſed Vnionum vberrima Niueorum eluuie ſignata eſt. Quot aduenas, ò priſca ætas, enumerabis ad Collem, quin impreſſa centuplici fænore velim in hac Niue veſtigia recenſere. Et hæc Niuium hodiernarum gloria, Auditores, vt mortalium, vbique terrarum, pietas ardore tanto in Virginis cultum efferueſcat. Quàm æſtu ſimili ſummi Pontifices, Reges, Principes, ac populi theſaurorum, gemmarum ornamentorum, Tabellarumqne congeriem excitati traxere. Qualis in hiſce Niuibus fuerit Burgheſij Maximi perferuidus ardor dicat, inter alia, ſuperbiſſimum illud Sacellum, vnius Regni pretium, magnificentiæ imago, maieſtatis domicilium, artis compendium, miraculum Orbis, pietatis Triumphus, Religionis Gaza, æternitatis æmulum, Cœlorum in terris deliciæ. Quid melius? Ipſius purpurati Doctoris Dalmatico

ſolu-

ſoluti ſacri littore cineres; ita Exquilina nonneflagrarunt in Niue, vt palleſcentes, & frigidos, ſanctæ libidinis æſtus attraxerit? Par enim erat, Heroem, qui vt iuga virtutis attingeret, continuò ſaxis hærebat, lactea poſt obitum in via cæſpitare. Non ne, & vos Pijſſimi Congregationis noſtræ Sodales, qui Niueo ſub hoc vexillo, Mariæ caſtra ſequimini, nonne conſtanter fatemini, Niues haſce Cœleſtes, ad vitia profliganda animos addere, iras accendere, arma miniſtrare? At, in communi feruore, ſolus torpere videor frigidus Orator. Mearum virium non eſt, Auditores, laudibus ad aſtra niues efferre, quæ Deiparę nutu iubentur terras fouere. Montem quò tollam, cui Theſſalum Olympum poſthabeo, quamuis immixto ſyderibus capite ſuum Cœlo nomen impręſſerit? An Exquilinũ ſuper alios Quirini Colles non erigam, ſi iam niueo, quaſi Lilium inter flores, vertice omnes antecellit? Cedat iam iam Palatinus, qui Regum, & Cæſarum Domicilia iactat; Hic enim, ſua tanquam Maiori in Æde, Cœlorum Regina commoratur. Ibi Troiæ; hic Cæli Palladium ſeruatur; Ibi mendaciſſimæ

mæ Deorum cateruæ matrem Cybelen in templis coluit ; hìc Dei Genitricem veriùs veneratur ; Ibi Auguſti natiuitas, ſpernentem frigora laurum vidit naſcentem : hìc, Æſtiuos inter ardores, vidit adoleſcente Auguſto Niues triumphare. Iocoſa ſileat iam Armiluſtra Auentinus ; hìc enim palęſtra, in qua ſeriò teruntur Draconum capita aperitur. Non templa Matutæ commendet Cælius ; cæleſtis hic enim puriſſimis auroræ lilijs coronatur : Extollat Agrippinæ balnea Viminalis; morbi neſcius : quàm meliùs valeant aquis hiſce ſalutaribus aboleri. Accedat Quirinalis, accedat, & Libani cedros, ac Hyerico roſas, & Cades palmas in Exquilijs vernantes, Salluſtijs hortis æquiparare præſumat. Vincatur tandem, qui innumeras enumerauit Victorias Capitolinus; Ibi delinquentium Aſylum : Hic totius Orbis refugium. Ibi templa Tonantis : hìc miſerentis Ædes. Fraus ibi Tarpeię arcem prodidit : Hìc Vrbem Virgo tuetur. Illic pro edomitis, ac debellatis populis æſtuauit ſuperbia : hìc Cœleſtis amor comburit, tanto vehementiùs, quanto inter Niues vim patitur.

DIXI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE